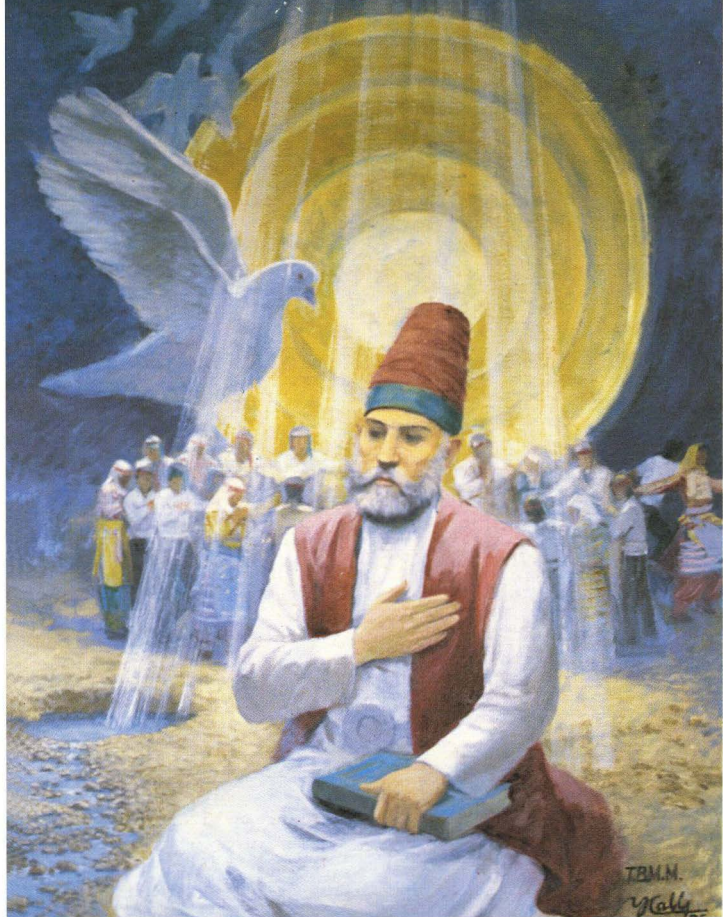

HÜNKÂR
HACI BEKTAŞ VELÎ'den
Özdeyişler

TBM.M.

Y. Kaly.

HÜNKÂR
HACI BEKTAŞ VELÎ'den

ÖZDEYİŞLER

Ankara - 1995

Kapak Kompozisyonu : Yaşar ÇALLI

TBMM Başkanlığı Sanat Danışmanı

"Hacı Bektaş Veli",

Duralit üzerine yağlı boya,

169x93 cm.,

Şiirsel Yorum : Feyzi HALICI

Yayın Sorumlusu : Haydar ÖZÜĞURLU

TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu (Şef)

Baskı : TBMM Ofset Tesisleri - 1995

ISBN : 975-95450-2-0

ÖNSÖZ

Onüçüncü Yüzyılda Anadolu'da yaşıyan öncelikle çok büyük bir ablakçı, yüce bir balk önderi, bilimsel, maddî ve manevî eğitim ve öğretim ödünsüz savunucusu, bir büyük mutasavvıf, Tanrı aşığı ve insanlık dostu olan Büyük Türk Düşünürü Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin, günümüze kadar ulaşan ve özünden ve etkisinden hiçbir şey yitirmeden sonsuzluğa kadar akıp gidecek ÖZDEYİŞLERİ'nden bilinen en önemlileri bu kitapta toplanmıştır. Bu altın sözler, Konya Kültür ve Turizm Derneği ile Konya Kültür ve Turizm Vakfı Kurucusu, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi Bilim Kurulu üyesi, Çağrı, Fikir, Sanat Dergisinin Kurucusu ve Koordinatörü, şiir, güldeste, araştırma, folklor ve tasavvuf konularında yayınlanmış çok sayıda eseri olan Şair Feyzi Halıcı tarafından şiirsel bir yorumlamaya tabi tutulmuştur.

Bu eser, Hacı Bektaş Veli'nin altın sözlerinin okuyucu hizmetine sunulması amacıyla hazırlanmıştır.

Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin bu kitapta yer alan ÖZDEYİŞLERİ'nin kaynağı O'nun ünlü eseri Makaalât'tan, Vilâyet-namê'den ve yazma eserlerden alınmıştır. "Makaalât-ı Hacı Bektaş Veli" adını taşıyan içeriği zengin bu değerli eseri inceleyen ve O'nun yaşam öyküsünü içine sindire sindire araştırarak ve ortaya çıkaran yazarların eserleri ve ayrıca kuşaklar boyu anlatımlarla dilden dile bugüne aktarılanlar derinlemesine incelendiğinde Hacı Bektaş Veli'nin günümüze

ve geleceğe ışık tutan Orta Asya'dan Anadolu'ya yerleşmeyi amaçlayan Türk boylarının anlaşıp konuştukları, katıksız güzelim Türkçemizle söylediği sözlerinin ne kadar yerinde ve anlamlı olduğu bir kez daha anlaşılacaktır.

Temel ablâk kuralları ile bilginin, insan yaşantısındaki yerine ve değerine işaret eden Makaalât'ı inceleyen ve yorumlayan yazarlarımızın bu konularda verdikleri eserlerden yararlanılarak ortaya çıkarılmış olan ÖZDEYİŞLER'in büyük bir bölümü Hünkâr Hacı Bektaş Veli âşığı ve bayranı olan Sayın Hasan Süzer tarafından derlenmiştir.

*Özdeyişleri yorumlayan Şair Feyzi Halıcı ve derlemeleri yapan Sayın Hasan Süzer başta olmak üzere bu eserin hazırlanmasında ve yayın haline getirilmesinde emeği geçenlere teşekkür ediyor, Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin **"Her insan okunması gereken bir kitaptır"** özdeyişiyle bu eseri okurların istifadesine sunuyorum.*

Dr. Vefa TANIR

Konya Milletvekili

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili
TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Başkanı

SUNUŞ

Feyzi HALICI

XII. yüzyılda Anadolu topraklarına gönderdiği gönül ve inanç erleriyle, Anadolu'da yaşayan insanları tarih bilinci içinde Türk-İslâm düşüncesiyle maya maya yuğuran ve eğiten Ahmet Yesevî, onlara yepyeni bir yaşama sevinci veren bir büyük velî, bir yeryüzü öğretmenidir.

Ahmet Yesevî, bu anlamlı gönül yolunda eşref-i mahlûkat olmanın yüceliğini bir çerağ gibi tutuşturup Orta Asya'dan yola çıkan Türk boylarının civanmert akıncılarının gönüllerine mühür mühür sırlamış, onları bu kutsal yolda başarılı kılmıştır.

Ahmet Yesevî, ilâhî gerçeği herkesin anlayacağı sade bir Türkçeyle dile getirdi. Gerçeği allayarak, pullayarak, abartarak söylemeye ne gerek vardı ki? Yesevî sahip olduğu **keramet**-leri dahi, olduğu gibi açıklama ve söyleme yeteneğine sahip bir veliydi. Türk boylarının konuştuğu, anlaştığı Oğuz Türkçesiyle İslâmiyetin engin hoşgörüsünü, insanı eşrefi mahlûkat olarak tanımlayan **hikmet**'lerini dur'suz, duraksız coşku içinde söylüyordu. Anadolu'yu yaşayan, Anadolu'da yaşayan insanlar Ahmet Yesevî'nin **hikmet**'lerine bir cankurtaran simidi gibi sarılmışlar, bu öğütlerden nasiplerini almasını bilmişlerdi.

Bu **hikmet**'ler asırlar sonrasına elbette yayınlanmış eserler halinde değil, gönül diliyle iletilmişlerdir. Esas önemli olan da budur. Gerçek ve güzel olan, gönülden gönüle bir "varoluş" esprisi içinde iletilendir. Sanatı seven sanata gönül ve-

ren Türk boyları, Türk halkı bu **hikmet**'leri XVI., XVII. yüzyıllara gönül gönül taşımasını bilmişlerdir.

Anadoluyu, Anadolu insanını bir ideal, bir duygu etrafında birleştiren bütünleştiren, Anadolu insanını gönül diliyle eğiten Ahmet Yesevî'den, Onun **hikmet**'lerinden aldığımız, alabileceğimiz nasip, ilham ve ders nicedir? Cidden bunu araştırmamız gerekiyor. 1896 tarihinde Kazan'da yayınlanan bir kitapta Ahmet Yesevî'nin 4440 **hikmet**'inin yer aldığını biliyoruz. Yurdumuzda bugüne kadar yapılan çalışmalarda 250 civarında **hikmet**'in günümüz Türkçesine çevrildiğini, bunların da ancak 76'sının yayınlandığını söyleyebiliriz. Bu miktar Kazan'da yayınlanan nüshanın altmışda birini karşılıyor. Şimdi bir noktayı ince ince düşünmemiz gerekiyor. Yurdumuzda 1993 yılı Ahmet Yesevî Sevgi Yılı olarak kabul ve ilân edildi. Türkistan'da uluslararası Yesevî Kongreleri düzenlendi. Biz altmışda bir bilgi imkânıyla bu kongrelere katılmış olduk. Bunu bir eksiklik olarak kabul ediyoruz. Bizim bilebildiğimiz **hikmet**'ler de onaltıncı, onyedinci yüzyılda yazma eserlerde ve mecmualardaki parçalardır.

Türkistan'da ve dünyanın belli başlı merkezlerinde ve kütüphanelerinde bulunan **hikmet**'lerin eksik veya yanlış denmeden, en kısa zamanda toplanıp yayınlanmasında büyük faydalar vardır. Bunlar, derin su balıkları gibi antenleri çağları kucaklayan gönül ve bilim adamlarının katkılarıyla elbette bir sıralanmaya konurlar. Büyük gönül adamları için yazılan ve söylenen menkıbeleri, bir çağın insanlarına ilham veren, yol

gösteren gönül destanlarını çağdaş insanlara da virgülüne, noktasına dokunmadan olduğu gibi sunmalıyız. Düş gibi masal gibi de olsa, anlatılan olaylardan alacağımız çok dersler vardır.

Günümüzde insanoğlu bir arayış içinde. İnsan kendi varlığını, kendi benliğini arıyor. Belki belirli şekil ve kalıpların monotonluğu içinde bir bunalımı bu, insanoğlunun... Yirminci yüzyıl insanının maddeye esir oluşunun tabii bir sonucu bu. Batı bilim adamları böyle söylüyorlar. Huzur'un, gelirin, mutluluğun yüksek olduğu Batı dünyasının ileri ülkelerinde 1950'li yıllarda özellikle gençliğin içine düştüğü bir bunalımı hepimiz hatırlıyoruz. Alabildiğine hür olmak, serazad olmak, kayıt ve sorumluluklardan kaçmak... Olağan değil bu, olması gereken hal bu değil elbette.

İnsanoğlu yirmibirinci yüzyılda maddenin ötesinde, manevî bir huzur, bir ferahlık, bir mutluluk reçetesi arıyor.

Bugün Amerika'dan başlayan bir inanç, bir gönül turizminin kısacası yeni bir İpek Yolu'na eş, gönül yolunun yolcuları bu reçeteyi aramanın, en kısa zamanda bulmanın özlemini canevlerinde duyuyor ve yaşıyorlar.

Washington'dan Londra'ya, Paris'e, Berlin'e, Roma'ya uğrayan bu gönül yolcuları, Yunanistan'dan Türkiye'ye uğruyor, bu mutlu arayışın yurdumuzla ilgili envanterini gönülleri-ne nakşediyorlar. Bu altın yol İran ve Afganistan'dan sonra Hindistan ve Pakistan'da son buluyor.

Yurdumuz, son çeyrek yüzyılda gönül turizminin yolcularını kültür turizmi esprisi içinde, tatlı dille, güler yüzle ağırlamakta. Batı dünyasının maddî arayış içinde olmasına karşılık, doğu dünyası, özellikle İslâmiyetin doğuşuyla insanı keşfetme yolunu tercih etmiştir. Eşref-i Mahlukat olan insanın, sınırsız, süresiz, sonsuz bir zaman boyunca, Hak'kın birliğinde mutluluğunu, huzurunu, doğunun gönül adamları, bilim adamları aramış ve bunun sonucunu en veciz, en anlamlı, en güzel şekilde belirlemişlerdir.

Türk-İslâm düşüncesinin engin hoşgörüsüyle dopdolu olarak insanoğlunu enaniyeti içinde gönül eğitime tabi tutan Alperenler, Horasan Erleri, insanoğluna insan olmanın paha biçilmez değerini aşikâr bir şekilde göstermişlerdir. İnsanoğlu sonsuzdur, sınırsızdır. Doğu dünyasının insana verdiği değer kutsaldır, ilâhîdir.

Karşılıklı sevgi, saygı, ilgi, hoşgörü, insanların ortak vasfı olmalıdır. Yardım ve cömertlikte akarsu gibi olmak, başkalarının kusurunu örtmede gece gibi olmak, hiddet ve asabiyette ölü gibi olmak... Bunlar ne asîl, ne güzel dileklerdir.

Büyük gönül eri Ahmet Yesevî'nin söylediği gibi;

*"Sünnet imiş kâfir olsa incitme sen,
Hüda bîzardır, katı yürekli gönül incitenden,
Allah şahit, öyle kula hazırdır siccîn(*)
Bilginlerden duyup bu sözü söyledim işte."*

(*) Cehennemin en aşağı tabakası

Ayrıca benimseyip uyguladığı şu özdeyişin inceliğine, güzelliğine kulak veriniz :

*“Hak yolu çarkeyle, gönlünü garkeyle,
Gerçeği farkeyle, benliği terkeyle.”*

Anadolu’yu hal ve kal ilmiyle aydınlatan, Anadolu insanına coşkulu, sevecen ve hoşgörölü bir yaşama reçetesi sunan Hünkâr Hacı Bektaş Veli, söz ve gönöl mülkünün sultanı olarak, güzel sanatların üç dalı ile, yani **şiiir**, **müzik** ve **raks** (sema, samah) ile insanları gönöl gönöl eğitmiş, “bir nefes sıhhat” örneği yumuş, yıkamış, onlara yepyeni bir dünya görüşü kazandırmıştır.

İşte bu gönöl erinin paha biçilmez özdeyişlerinden altın damlalar :

“Hiç bir milleti (toplum) ve insanı ayıplamayınız.”

“Düşünce karanlığına ışık tutanlara ne mutlu.”

“İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.”

“İncinsen de incitme.”

“Marifet ehlinin ilk makamı edebdir.”

“Her insan okunması gereken bir kitaptır.”

Bu öz, özet deyişler, bütün insanların okuyup, düşünüp ders alması gereken öğütlerdir.

Ahmet Yesevî’den itibaren onüçüncü yüzyılın gönöl erleri, tekmiil insanlığı huzura kavuşturan, insan sevgisinde ve hoşgörüsünde mutluluğu simgeleyen düşüncelerini her vesileyle dile getirmişlerdir.

Roma Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü Başkanı Ord. Prof. Dr. Anna Masala, yirmibeş yıl önce Konya’da bir kongrede bütün dünyaya bu gerçeği şu cümlelerle sunmuştu :

“Batı’ maddeyi ve eşyayı, doğu mânâyı ve insanı keşfetti.” Batı keşfettiği maddenin âdeti esiri oldu. Çünkü Batı dünyasının genç kuşakları maddeye kısa bir süre sonra bağımlı hale geldiler. Sizler mânâ yolunun daima arayış içinde olan yolcularısınız. Birgün, Batı dünyası, sahip olduğunuz bu mânevî kültür varlığınızı elinizden almak için gelip kapılarınıza dayanacak. Kültür varlığınıza sahip olmanın yolunu, yöntemini biliniz!”

Onüçüncü yüzyılın tasavvuf dünyasında Türk mutasavvıfları, Horasan erleri, Alperenler özet olarak “insan” sevgisinde birleşen gönül erleri hep bu arayışın içinde olmuşlardır.

Hacı Bektaş Veli “Ara, Bul” derken elbette canlıların en şerefli olan insanı gündeme getirmiştir. Mevlânâ’da da aynı arayışı görüyoruz.

“Bir can var canında o canı ara.”

Büyük bir toplumun gören gözü, duyan kulağı ve konuşan dili olan bir garip âşık hüviyetinde görünen, yanardağ örneği ateşli şiirler söyleyen Yunus Emre dört kelimeyle cihanı tapşıran bir gönül haritası çizer :

“Senden ayrıl, sana kaç!”

Hünkâr Hacı Bektaş Veli canlıların en şerefli olan insanın, süresiz, sonsuz mutluluğundan yanadır. Enaniyetin öte-

sinde benlikten, gıybetten, hırstan, cimrilikten, kötü zanda bulunmaktan bütün insanları korumak ister.

Bu bir gönül eğitimi işidir. Kimseyi töhmet altında bırakmadan, izzeti nefsini rencide etmeden, bağıra, çağıra ürkütücü bir dil kullanmadan, yumuşak bir şekilde, kalbi kırmadan, yapıcı, okşayıcı, hak verdirici bir üslûp içinde gerçeği bildirmek, olgun insanların yoludur, yöntemidir, görevidir. Hünkâr Hacı Bektaş Veli hangi konuda olursa olsun, ikna edici, bilgilendirici, tamamlayıcı bir dille olayların çözümünü ortaya koyar, karşısındaki dost veya yabancı kim olursa olsun onu zevkle dinler, teselliye, gerçeği onun sözlerinde, sohbetlerinde doyasıya bulurlardı.

Hünkâr Hacı Bektaş Veli Vilâyetnâmesi'nde, toplum olaylarının, değişik konularda o kadar veciz ve anlamlı örnekleri var ki, insan bunları okuyunca, insan olmanın şerefi kadar, ondan daha fazla olarak, sorumluluğunu duyuyor. Boşa akan çavgın bir ırmak gibi, "Kendime ne kazandırdım, topluma niye daha fazla yararlı olmadım." diye acı acı düşünmek sorumluluğunu can evinde duyuyor.

Hacı Bektaş Veli iki kelimeyle bir gönül haritası çiziyor. Zamanlar boyunca kilometrelerce yürüyorsunuz. Bir duygu ve duyarlılık bulutundan avuçlarınıza, gözbebeklerinizden yanaklarınıza, yüce gerçeğin, insan olmanın, inananlara yar ve yardımcı olabilmenin yağmur taneleri serin serin dökülüyor.

Artık zamanı adım adım, yudum yudum şekillendirdiğini-
zin siz de farkına varıyorsunuz. Bazen de bir güvercin şeklin-
de dolu gönül, dolu kanat enaniyete gem oluyorsunuz. Kutsal
arayışlara yön ve yöntem oluyorsunuz.

Bu bir ilâhî tecellidir, yeniden var-oluştur. Orta Asya'dan
yola vuran, "hareket ediyorum, o halde varım" düşüncesinin
gönül erleri, "bir yenice zaman, bir yenice iman, bir yenice va-
tan" düşüncesinin tarifsiz sevinci içinde Horasan üzerinden
Rûm diyarına yürüyorlar. Bu, Anadolu coğrafyasının tarihe
dönüşümünün bir ilâhî çağrısı ve müjdesidir. Bundan ötesi
düşle gerçek, hikâye ile masal, şiirle zamanları tapşıran nota
salkımları ve sazlar, adımlar, kudümler, dolu dolu yudumlarla
bir gökyüzü ve yeryüzü serenadıdır. Canın can, insanın insan
olduğu, ceylanla arslanın bir kucakta, bir ocakta tek bir ben-
lik içinde var olduğu, kuzuyla kurdun ezelden ebede yar oldu-
ğu bir destanın bir menkıbenin zamanı zaman yapan yankı-
sıyla heyecandan sıırılsıklam dirice, irice "varoluş" felsefesinin
bir yenice başlangıcı olursunuz. Zamana mühür vurmak ko-
lay mı? Güvercin kanadıyla gökyüzlerini ve gönülleri sırlamak
kolay mı?

Elbet, Vilâyetnâme de, Eflâkî Baba da, Âşık Paşazâde
de, Hünkâr Hacı Bektaş Veli'yi güvercin donu içinde Hora-
san'dan Rûm illerine geldiğini naklederler. Olaylar bundan
sonra yarı düş, yarı masal ve destan havası içinde gelişir.

Hacı Bektaş Veli, güvercin donunda Rûm erenlerinin Anadolu'ya gelmesine mâni olmak gayesiyle, yaptıkları engelleri aşmış, gelir bir taş üstüne konar, Suluca Karahüyük'te. Mübarek ayakları hamura gömülür gibi taşla gömülür, iz bırakır. Rûm erenlerinden bir yiğit, Hacı Doğrul, "Şahin şeklin vurup, onu yakalayıp getireyim" der. Kanatlanıp gökyüzüne süzülür. Güvercini görüp, pençelerini açarak üzerine hamle yapar. Hacı Bektaş Veli hemence âdem donuna girip, şahini elleriyle boğazından yakalayıp sıkmaya başlar sonra yere bırakır. Halsiz bir durumda Hacı Doğrul hatasını anlayıp, el kavuşturup başını öne eğip, "kem bizden eksiklik ettik, siz erenlerden kerem" deyip, ileri gelir. Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin ellerine sarılıp öper, geri çekilip durur. Hünkâr, "Ya Hacı Doğrul, er ere böyle gelmez öyle kim, siz bize zalim donunda geldiniz. Oysa biz size mazlum donunda geldik. Eğer güvercininden daha mazlum don bulaydık o donla gelirdik" der. Hacı Doğrul'un şahsında Rûm erenlerine anlayış dolu sitemle karşılık ilk eğitici uyarısını yapar.

Vilâyetnâme, dostluk ve muhabbet kitabıdır. Yaşadığı çağın insanlarını fazilete, adalete davet eder. Hem cinslerine yararlı olmalarını, hayvanlara dahi şefkatli davranmaya özen göstermelerini ister. Kara canavarlar bölümündeki çan hikâyesi ne kadar anlamlıdır.

Makaalât'ında Hacı Bektaş Veli şöyle söyler : "Benim üç dostum vardır. Ben öldüğüm zaman biri evde kalır, birisi yolda, birisi de benimle gelir. Evde kalan malımdır. Yolda kalan yakınımdır. Benimle gelen iyiliğimdir."

Yine Makaalât'ında da kulun günah işleyebileceğini, önemli olanın Allah'a karşı kulun tövbeyi elden bırakmamasını öğütler : "Her zaman özür dilemek sizden, kabul eylemek Tanrı'dan" der.

Su, Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin hayatında önemli bir yer tutar. Vilâyetnâme'de anlatılan, yaşanan, örnek gösterilen her olayın içinde, çevresinde, üstünde su sesleri duyar, su şırıltısıyla serinler, suyla kanmazlık içinde yunarsınız, yıkanılırsınız.

Su kutsal, su mübarek, su aydınlık ve temizlik simgesidir. Su Hacı Bektaş Veli'nin âdeta imajıdır. Vilâyetnâme'de su, sınırsız bir serenad örneğidir. Başlangıçtan sona değin çağıl çağıl çağlar durur. Tâ çocukluk çağlarında Hünkâr, suyla haşır neşirdir. Suyla oynar, suyla halleşir, su adeta kerametlerinin bir bengi-nakışı, duygu ve duyarlılığının Hak gerçeğine dolun dolun akışıdır. Her insan görür-bakar, okur-görür suyla bütünleşir, birleşir, nükte olur, söz olur şiirleşir. Göz yaşı olur insanın yanaklarından süzülür. Su, Kerbela'da bir özlem çiçeği olur, yapraktan ince aziz canların şehadetine adeta gül suyu örneği niyazlarla, dualarla serpilir, bengi-su kasidesi kesilir. Aman Allah'ım bu nice bir haldir. İnsanın yüreği param parça olur, nutku tutulur, sabır taşını çatlatan bir ağıt örneği, zamanlar boyu söylenir durur.

Şeyh Lokmanı Perende, er olur erende, Hak'ka gönül verende, bilgisinin evveline söz başı açanda, Hacı Bektaş bilgisinin sonundan haber verirdi.

Çocukluk yaşlarında Lokmanı Perende'nin ders ve öğütleriyle gönül ilminin burcunda kanat kanat uçarken birgün hocası, "evlâdım, ibrik leğen getir de abdest alayım" der. Bektaş, hocasına "Hocam bir nazar etseniz bir dua buyursanız da medresenin ortasından bir pınar aksa" der. Şeyh Lokman "Buna bizim gücümüz yetmez" diye cevap verir. Bektaş el açar, dua eder. Hocası duanın sonunda "âmin" der. Bektaş secdeye kapanır. Bir çavgın pınar medresenin ortasında gürül gürül akmaya başlar.

Su serenadı, su şiiri, su gerçeği bir bengi-su güzelliği içinde Vilâyet-nâmeyi bir gönül barajı haline getirir. Su bir özlem-dir, su bir vuslattır artık, devam eder sayfa sayfa, asır asır Seyyid Battal Gazi'ye değin, Mevlâna'ya değin. Okursunuz, dinlersiniz şaşar kalırsınız, hayran olursunuz, bir damlada sınırsız sonsuz deryayı bulursunuz.

Birgün Sarı İsmail Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin huzuruna giriyor. "Su ısıttım, lütfedip gelseniz, yıkanıverseniz" der. "Şimdi yıkanmanın vakti değil, tez Konya'ya Molla Celâled-din'in huzuruna çık. Onlarda bir kitabımız var, alıp gel" diye cevap verir.

Sarı İsmail Konya'ya yola çıkar. Konya'ya yaklaşınca bakar ki Molla Celâleddin çıka gelir. Karşılıklı niyazlaşıp görüşür, konuşurlar.

Sarı İsmail, Hünkâr'la konuşmalarını Mevlâna'ya aynen anlatır. "Bu sebeple huzurunuza geldim. Mübarek yüzünüzü gördüm, şeref buldum" der.

Mevlâna Celâleddin bu sözleri duyunca der ki, “Hünkâr Hacı Bektaş Veli katına hergün yedi deniz, sekiz ırmak uğrar. Onların suya girmeye ne ihtiyaçları var ki böyle dedin, erenler.” Sarı İsmail bu sözü duyunca, “efendim müsaadenizle kitabı verirseniz gitmeye destur isteyeyim.”

Mevlâna Celâleddin, kitaptan maksat bu anlattığımız öğüttü der. Sarı İsmail vedalaşıp Suluca Karaca Höyüğü'ne döner.

Bilinen en eski Vilâyetnâme, 1624 tarihinde Ali Çelebi tarafından kopya edilen nüshadır. Ankara Kütüphanesi'ndedir. Başlangıcı şöyle başlar : “Tanrı'ya hamdü senâ, Muhammed Peygamber'le soyuna salât ü selâmdan sonra bilinmelidir ki bu kitap, Hacı Bektaş-al Horasani'nin menkabelerini, kerametlerini bildiren bir Vilâyetnâme'dir. Güneşten zerre, denizden katre mesafesince erenlere dost olan gerçekleri okumaları, can kulaklarıyla dinlemeleri için meydana getirildi.”

Önsöz, Hünkâr Hacı Bektaş Veli hakkında şu güzel sözlerle son bulur.

“Hacı Bektaş Hünkâr, bütün ömrü boyunca bir kerecik olsun nefsinin muradını vermedi. Hiç kimsenin ayıbını görüp yüzlemedi.”

Hak yolunda Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin çizdiği yörünge-
de aşkla dolup taşanlara, insanlara hizmet için her engeli aşanlara, sınırsız sevgiye, sonsuz güzelliğe inançla yaklaşılanlara ne mutlu.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Önsöz.....	3-4
Sunuş.....	5-16
Hacı Bektaş Veli'nin Özdeyişleri	17-19
Özünü Bilirsen Özürden Kurtulursun, Ölü, Canından Habersiz Olandır	20
Aşk Meydanı Erenlerin ve Bilenlerindir, Dinine Dizinle Değil, Kalbinle Bağlan.....	21
Yazının Başlangıcı da Noktadır, Sonu da Nokta, İşini Aydınlıkta Gör, Karanlığa Bırakma.....	22
Doğruluk Dost Kapısıdır, Marifet Nefsi Silmek Değil, Bilmektir.....	23
Okunacak En Büyük Kitap İnsandır, En Yüce Servet İlimdir	24
Doğruluk Yüz Aklıdır, Abdal, Hakka Hayran Olandır	25
Göze Nur Gönülden Gelir, Asalet Duruluk ve Doğruluktur	26
Asıl Kör Nankördür, Dikkat Et, Lokma Seni Yemesin, Sen Lokmayı Ye.....	27
Soframız Hak Sofrası, Lokmamız Rıza Lokmasıdır, Huzur ve Mutluluk Teslimiyettir.....	28
En Büyük Keramet Çalışmaktır, Erkân, Ahlâk'ı Muhammed'i ve Edebi Ali'dir	29
Mürşidlik Alıcılık Değil, Vericiliktir, Âlem Âdem, Âdem de Âlem içindedir	30
Turaplık Teslimi Rıza Olmaktır, Hak Yolunda, Aşığın Ayağı Yüzüdür	31
Gerçek Farz, Allah'a Muhabbetir, İmanın Kemali Ahlâk Güzelliğidir	32

Bizim Meclisimizin Tarafı Yoktur, Bizim Semahımız İtâhî Bir Aşkır	33
Ayağa Kalkacaksan, Hizmet İçin Kalk, Adalet, Her İşde Hakk'ı Bilmektir	34
Sadakat, Gülü Koparmak Değil, Koklamaktır, Kibir Bele Bağlanmış Taşa Benzer. Onunla Ne Denizde Yüzebilir, Ne de Uçabilirsin	35
Aşkın Ateşiyle Yananlar, Bir Daha Yanmazlar, Mü'minin Gönlü Hakk'ın Kâbesidir. Gönül ile Hak Tealâ Arasında Hicap Yoktur	36
Allah'ı Özümüzde, Özümüzü Allah'da Bildik, Kibrin Aslı Şeytan, Tevazuun Aslı Rahmandır	37
İri Olalım, Diri Olalım, Bir Olalım, Dili, Dinî, Rengi Ne Olursa Olsun, İyiler İyidir	38
Allah'da Fani Olmak Allah'da Baki Olmaktır, Nefsine, Eline, Beline, Diline Sahip Ol	39
İlim Hakimiyete Giden Yolları Aydınlatan Bir Işıktır, Kur'an Senin İçinde Olup, Sen Onun Dışında Kalmayasın	40
Kendisini Temizleyemeyen Başkasını Temizleyemez, Akli Olmayanın İmanı, İmanı Olmayanın Akli Yoktur	41
Dünyada özünü Düzelten, Ahirette Azaptan Kurtulur, Meziyet İnsanlık Hasletlerine Sahip Olmaktır	42
İslâmın Temeli Ahlâk, Ahlâk'ın Özü Bilgi, Bilginin Özü Akıldır, Yolumuz İlim, İrfan ve İnsanlık Sevgisi Üzerine Kurulmuştur	43
Oturduğun Yeri Pak Et, Kazandığın Lokmanı Hak Et, Edep ve Terbiye, Seni Başka Asalete Muhtaç Etmez	44
Çalışmadan Geçinenler Bizden Değildir, Ahdine Sadık Talibin, Tevella'sı, Teberra'sı Haktır	45
Marifet Ehli Arifler; Hem Arı, Hem Arıtcıdır,lar, Karanlıkta Yürüyen Yolunu Şaşırr	46
Yola Birlikte Gidilir, Akıllı İnsan Sabırlı ve Kanaatlı Olan ve Utanandır	47

Hakikatte Sevip Sevilen Hak'tır, Akıl Başta Hâkim, Gönül Sultandır.....	48
Müslümanlık Hil'attır, Gönülde Hakikat Yemişi, Marifet Suyu ile Yetişir	49
İnsanoğlu'nun En Büyük Düşmanları : Yalancılık, Boğazına Düşkünlik, Mal ve Mevkî Hırsı, Koyu Gıybet, Edepsizlik, Hiyanet ve Hakk'ı İnkardır, Çalışan İnsan Kötülük Düşünmez	50
En Büyük İbadet, Topluma Hizmet Etmektir, İnsanın Tanrı ile Bütünleşmesinin Yolu, İç Zenginliği Sağlamasıdır. Ve Bunun Yolu da Erdemli Olmasıdır	51
İnsana Saygı Tanrıya Saygıdır, Tanrıya Korku İle Değil, Sevgi İle Varılır	52
Bir Toplumun Kültür Düzeyi Sanatla Ölçülür, İnsan Yüreği İle, Kafası İle Kendini Halka ve İnsanlığa Adanmış İnsandır.....	53
İnsan Maddî Değerler Üstünde, Manevî Değerler Dünyasında Yükselabilen İnsandır, Bilim Beşikte Başlar, Mezarda Biter.....	54
Ahlâk Daha Çok Yaşanan Mutluluktur, Şan ve Şöhret, İnsanlığa Hizmet Etmek Demektir	55
Tanrı en Yüce Biçimde İmanda Tecelli Etmiştir, İnsan Tanrı'nın En Yüce Görüntüsü ve Belirtisidir.....	56
Niye, Gözü İlerde, Gönlü Geride Olan Yola Gidemez.....	57
Ara Bul, İncinsen de İcitleme.....	58
Hiçbir Milleti ve İnsanı Ayıplamayınız, Kadınları Okutun	59
İnsanın Cemali Sözünün Güzelliğidir, İlimden Gidilmeyen Yolun Sonu Karanlıktır	60
Hacı Bektaş Yolunda Senden Kurtul Sana Kaç (Şiir : Feyzi Halıcı)	61-63
Artsın Eksilmesin.....	64

“ÖZÜNÜ BİLİRSEN ÖZÜRDEN KURTULURSUN.”

Bu bir kutsal özdeyiş,
Özünü öz bulasın.
Özünü özden bil ki,
Özürden kurtulasın.

“ÖLÜ, CANINDAN HABERSİZ OLANDIR.”

Kul yaşadığını bilmez,
Yoksunsa imanından.
İnsan elbet ölüdür,
Habersizse canından.

“AŞK MEYDANI ERENLERİN VE BİLENLERİNDİR.”

Aşk meydanı bu meydan;
Can-dostun, can-erindir.
Yücelerin katında
Aşkı bilenlerindir.

“DİNİNE DİZİNLE DEĞİL, KALBİNLE BAĞLAN.”

Yüce dinine can-dost,
İki dizinle değil;
Temiz gönülle bağlan,
Tekmil gönülle eğil.

**“YAZININ BAŞLANGICI DA NOKTADIR,
SONU DA NOKTA.”**

Yazının başlangıcı,
Nicedir var'da, yok'ta?
Yazının başlangıcı
Noktadır; sonu nokta...

**“İŞİNİ AYDINLIKTA GÖR,
KARANLIĞA BIRAKMA.”**

Aydınlıkta işini
Gör, başka söze bakma!
Aydınlıktadır gerçek,
Karanlığa bırakma!

“DOĞRULUK DOST KAPISIDIR.”

Gönül bu, Hak yapısıdır,
Aşk ve birlik tapusudur.
İyi bil cümle âlemi
Doğruluk, dost kapısıdır.

“MARİFET NEFSİ SİLMEK DEĞİL, BİLMEKTİR.”

Bir marifet değildir,
Nefsi tek milce silmek.
Esas hünerdir dostlar,
Nefsi gönülce bilmek.

“OKUNACAK EN BÜYÜK KİTAP İNSANDIR.”

Aşk ilmiyle gönlüne
Mutludur, bilim eken.
Bir kitaptır her insan,
Okunması gereken.

“EN YÜCE SERVET İLİMDİR.”

En faydalı, en kutsal
Serveti bulan kimdir?
Canlar, en büyük servet
Yeryüzünde ilimdir.

“DOĞRULUK YÜZ AKLIĞIDIR.”

Mutluluk doğru yolda olan insana haktır,
Doğru olan insanın daima yüzü aktır.
Gıybetinde bulunma aman ha, hiç kimsenin,
Kulu kul gibi gören, huzuru bulacaktır.

“ABDAL, HAKKA HAYRAN OLANDIR.”

Can’dır elhak, Hakk’ı bilen bulandır,
Elbet abdal, Hakk’a hayran olandır.
Şu geçici, yalan dolan dünyada
Gönlü her dem sevgi ile dolandır.

“GÖZE NUR GÖNÜLDEN GELİR.”

Yol bulur gönülden, göze gelir nur.
İtir, eda gonca gülde bulunur,
Dünya nimetini dışta arama,
Gizemli sır, can gönülde bulunur.

“ASALET DURULUK VE DOĞRULUKTUR.”

Duruluk bir imrenilecek hâlet,
Hak yolu tut, şerre hiç olma âlet!
Terazi ol, kul hakkını iyi tart,
Doğru, temiz yolda olur asalet.

“ASIL KÖR NANKÖRDÜR.”

Bu bir Hakça düzen, nedir zor olan,
Can gözüyle görebilir kör olan.
Beden gözü görmeyiser kayıp yok,
Asıl kördür, elbette nankör olan.

“DİKKAT ET, LOKMA SENİ YEMESİN, SEN LOKMAYI YE.”

Miktarınca olmalı her bir besin,
Lokmayı ye, kimse fazla demesin.
Kararınca hareket et sofrada
Dikkatli ol, lokma seni yemesin.

“SOFRAMIZ HAK SOFRASI, LOKMAMIZ RIZA LOKMASIDIR.”

Bırak tabağı, tası,
Soframız Hak sofrası.
Öncesi şükür, niyaz,
Sonu rıza lokması.

“HUZUR VE MUTLULUK TESLİMİYETTEDİR.”

Her ânımız, mânâda yolculuktur,
Niyaz niyaz, Hak katında soluktur.
Teslimiyettir, gönülce ezelden,
Sonsuzluğa uzanan mutluluktur.

“EN BÜYÜK KERAMET ÇALIŞMAKTIR.”

Eğlenme, işi tam et,
Budur esas keramet.
Hayatın boyunca dost
Çalışmaya devam et!

“ERKÂN, AHLÂK'I MUHAMMED'İ VE EDEBİ ALİ'DİR.”

Erkânımız, ahlâk-ı Muhammeddir,
Ve “edeb-i Ali'dir”, yol ebeddir.
Bir sınırsız sevgiye baş koymuşuz,
İkrarımız şükür, bilâ-müddettir.

“MÜRŞİDLİK ALICILIK DEĞİL, VERİCİLİKTİR.”

Vermek gerek mânevî aşka meyil,
Hak gerçeğe can dost gönülce eğil!
Gönül boyu talibe yol verici
Mürşid, hiç bir zaman alıcı değil.

“ÂLEM ÂDEM, ÂDEM DE ÂLEM İÇİNDEDİR.”

Gönül evi boşa veremez demi,
Âlem-içre bilmek gerek âdemi.
Hakk'ın rızasına daim baş eğip,
Seyretmek gerek gönülden âlemi.

“TURAPLIK TESLİMİ RIZA OLMAKTIR.”

Dikkat eyle olmasın halin harap,
Mânevî ilhamı her an sundu rab.
Hakk'ını kalbiyle tasdik eyledi,
Bir rıza teslimle oldu kul, turap.

“HAK YOLUNDA, AŞIĞIN AYAĞI YÜZÜDÜR.”

Salih kulun gecesi, gündüzüdür,
İnanç yolunda Allah'ın cüzüdür.
Niyaz niyaz gönül durmaz yol alır,
Aşığın ayağı elbet yüzüdür.

“GERÇEK FARZ, ALLAH’A MUHABBETTİR.”

Her gönül göstermede bir ayrı tarz,
Kul eder imanını Allaha arz.
Bir muhabbettir sunar kul rabbine
Ol muhabbet Hak için, elbette farz.

“İMANIN KEMALİ AHLÂK GÜZELLİĞİDİR.”

Bil ki ahlâkla olur kalb, sût liman
Bir güzelliikle bulur en sonra, can.
İnsan imanla erer olgunluğa
Olgun olmak muteberdir her zaman.

“BİZİM MECLİSİMİZİN TARAFI YOKTUR.”

Talibi olmaksayen, bir iz'in,
Dost taraflı olmaya vermez izin.
Gerçeği gerçek bilip Hak yolda koř
Ol tarafsız, şüpheyeye düşmeksizin!

“BİZİM SEMAHİMİZ İLÂHÎ BİR AŞKTIR.”

Emreyledi öyle içten, şâhımız
Madde için yok âhımız, vâhımız..
Cümle dostlar tarafından biline,
İlâhî bir sevgidir semahımız.

“AYAĞA KALKACAKSAN, HİZMET İÇİN KALK.”

Hak yolda, hizmet için bütün zamanın dolsun,
Tekmilce uğraşları Hak rızası için sun!
Kutsal bir hizmet için içten ikrar verip te
Ayağa kalkacaksan sırf hizmet için olsun.

“ADALET, HER İŞDE HAKK'I BİLMEKTİR.”

Hakka bağlan bir şeye olma âlet,
Yaşarken Hakkı sevmektir asalet.
Gerçeğin ol daima takipçisi,
Hak için Hakkı bilmektir adalet.

**“SADAKAT, GÜLÜ KOPARMAK DEĞİL,
KOKLAMAKTIR.”**

Güzellik önünde sevgiyle eğil,
Bunu yaşamanın bir gereği bil!
Saadet bir gülü koparmak değil,
Gülü koklamaya vermeli meyl.

**“KİBİR BELE BAĞLANMIŞ TAŞA BENZER.
ONUNLA NE DENİZDE YÜZEBİLİR,
NE DE UÇABİLİRSİN.”**

Kendi halince ol, sakince yaşa!
Bencil olup kapılma hiç telâşa!
Kibir benzer bele bağlanmış taş
Uçmak veya yüzmek gelmesin başa.

**“AŞKIN ATEŞİYLE YANANLAR,
BİR DAHA YANMAZLAR.”**

Aşkın ateşinden yananlar bir kez,
Gerçek bir sevdaya kavuşurlar, tez.
Aşarlar her türlü endişeleri,
Artık ateş onlara tesir etmez.

**“MÜ’MİNİN GÖNLÜ HAKKIN KÂBESİDİR.
GÖNÜL İLE HAK TEALÂ ARASINDA
HİCAP YOKTUR.”**

Tanrı halk etti, gönülce bir kitap,
Kâbe kurdu mü’minin gönlünde rab.
Kâbesi olmak ne hoştur Tanrı’nın,
Kulla Hak indinde hiç olmaz hicap.

**“ALLAH’I ÖZÜMÜZDE,
ÖZÜMÜZÜ ALLAH’DA BİLDİK.”**

Maddeden tekmil çekildik.
Şüphe, şek cümlesin sildik.
Aşikâr oldu her gerçek,
Öz dedik, Allah’ı bildik.

**“KİBRİN ASLI ŞEYTAN,
TEVAZUUN ASLI RAHMANDIR.”**

Nefis bir özge candır,
Kibrin aslı şeytandır.
Alçak gönüllü ol ki,
Yolun sonu Rahmandır.

İRİ OLALIM, DIRİ OLALIM, BİR OLALIM.”

İri olalım, diri olalım,
Kutsal inancın pirî olalım.
Gönül verelim Hak gerçeğine,
Her zaman bir'in biri olalım.

**DİLİ, DİNİ, RENGİ NE OLURSA OLSUN,
İYİLER İYİDİR.”**

Dil, din, renk n'olsa insan bir.
Bu inancın özüne gir.
Dünyada en büyük gerçek,
İyiler her an iyidir.

**“ALLAH’DA FANİ OLMAK,
ALLAH’DA BAKİ OLMAKTIR.”**

Hak’ta fani ol vakta ki,
Hakta özün olsun baki.
İhlâslı olursan her an,
Elbet bu hal olur vaki.

**“NEFSİNE, ELİNE, BELİNE,
DİLİNE SAHİP OL.”**

önce nefse ve eline sahip ol!
Sonra gayret et beline sahip ol!
İnsanın başına dert açabilir,
Aman dikkat et, diline sahip ol!

“İLİM HAKİMİYETE GİDEN YOLLARI AYDINLATAN BİR IŞIKTIR.”

İlim, akıı eğitir satır satır,
Arzu edene sunar, gönöl hatır.
İlim, karanlığı sona erdirir,
Egemenlik yolunu aydınlatır.

“KUR’AN SENİN İÇİNDE OLUP, SEN ONUN DIŞINDA KALMAYASIN.”

Can misal Kur’an senin hep içinde,
Söylüyorsan bir sözü Hak için de!
Gönöl ver de dinle Kur’an emrini,
İşlediysen bir günah, hep niçin de!

“KENDİSİNİ TEMİZLEYEMEYEN BAŞKASINI TEMİZLEYEMEZ.”

Kim temiz tutmazsa kirden kendini,
Cümle pisliktir tutar can bendini.
Faydası olmaz ki hiç bir kimseye
Ölçmesin hiç, başkasıyla fendini.

“AKLI OLMAYANIN İMANI, İMANI OLMAYANIN AKLI YOKTUR.”

Kim ki aptal, aklının fermanı yok,
Aklını kullanmaya dermanı yok.
Yapmasın bir kimseyi Tanrım deli,
Aklı yoksa bir kulun, imanı yok.

“DÜNYADA ÖZÜNÜ DÜZELTEN, AHİRETTE AZAPTAN KURTULUR.”

Nefsi dünyada eğit dost, hisse kap,
Can senindir gönlünü ihlâslı yap!
Doğruluktan hiç bir an ayrılma ki,
Ahirette çekmesin nefsin azap.

“MEZİYET İNSANLIK HASLETLERİNE SAHİP OLMAKTIR.”

Kim ki ihlâslı, ona efkâr n'ola?
Gerçek insan vasfına sahip ola.
İnsana yoldur “sırat al müstakim”
Doğrulukla çıkmalı daim yola.

**“İSLÂMIN TEMELİ AHLÂK,
AHLÂK’IN ÖZÜ BİLGİ,
BİLGİNİN ÖZÜ AKILDIR.”**

Tek temel İslâmda ahlâk, öz mü öz,
Bilgiye elbet akıldan doğdu söz.
Önce ahlâk, bilgi, ardından akıl,
Görmeli bu gerçeği erdemli göz.

**“YOLUMUZ İLİM, İRFAN VE
İNSANLIK SEVGİSİ ÜZERİNE
KURULMUŞTUR.”**

Öyle bir yol tutmuşuz Hak vergisi,
İlm-ü irfan, onca insan sevgisi.
Örnek olmak gayemiz, insanlığa,
Yol ve erkân bizde ahlâk sergisi.

**“OTURDUĞUN YERİ PAK ET,
KAZANDIĞIN LOKMANI HAK ET.”**

Dinimiz tek mil temizlik, dinle bak,
Bir yere geldin oturdun, eyle pak!
Tuttuğun iş, yol ve mîzanın senin,
Bir kazancı doğrulukla eyle hak!

**“EDEP VE TERBİYE, SENİ BAŞKA
ASALETE MUHTAÇ ETMEZ.”**

Bir edeb, bir terbiye olsun da tez,
Ol asaletle beyim dünyayı gez!
Tek yolun olsun yeter, erkân, edeb,
Kimse senden başka bir şey beklemez.

“ÇALIŞMADAN GEÇİNERLER BİZDEN DEĞİLDİR.”

İşe sarıl gerçek izden,
Tembel çıkmaz içimizden.
Kul kula olmasın muhtaç,
Çalışmayan değil bizden.

“AHDİNE SADIK TALİBİN, TEVELLA’SI, TEBERRA’SI HAKTIR.”

Ahdine sadık talibin yüzü aktır,
Tevellâsı, teberrâsı bil ki haktır.
Gerçekleri olduğunca kabul eden,
Hak katında elbet kârlı olacaktır.

Tevellâ : Hz. Ali’ye, ehli beyte sevgi, saygı ve bağlılık.

Teberrâ : Uzak durma, çekilme, sevmeyip yüz çevirme.

**“MARİFET EHLİ ARİFLER; HEM ARI,
HEM ARITICIDIRLAR.”**

Marifet ehli olgun er,
Kula yoldaş olsa eğer,
Hem arı, hem arıtıcı,
Böyle er dünyaya değer.

“KARANLIKTA YÜRÜYEN YOLUNU ŞAŞIRIR.”

Karanlıkta yola düşen işi başından aşırır,
Karanlık başlı başına bir derttir, derdi taşırır.
Böyle bir hali söylemek kehanet olmasa gerek.
Karanlıkta yola düşen elbet yolunu şaşırır.

“YOLA BİRLİKTE GİDİLİR.”

öz deyiştir gönölce bir,
Yol bilen bu sözü bilir.
Ayrılık teknil zarardır,
Yola birlikte gidilir.

“AKILLI İNSAN SABIRLI VE KANAATLI OLAN VE UTANANDIR.”

Sanma ki bu sözümüz boştur, yalan dolandır,
Zeki insan sabırlı, kanaatlı olandır.
Kendi duyarlığını aşmayan bir konuda,
Her an utanç duygusu yüreğine dolandır.

“HAKİKATTE SEVİP SEVİLEN HAK’TIR.”

Bunu iyi bilir, bilen,
Günün geçsin sevgi ilen.
Hakikatte şu âlemde
Tek Hak’tır, sevip sevilen.

“AKIL BAŞTA HÂKİM, GÖNÜL SULTANDIR.”

Kalma gönül telâşta,
Hâkimdir akıl, başta.
Bu bir ortak yargıdır,
Gönül sultan, her yaşta.

“MÜSLÜMANLIK HİL'ATTIR”

Gönül dört-nala attır.
Aşk kul için murattır.
Bu bir ilâhî müjde;
Müslümanlık hil'attır.

“GÖNÜLDE HAKİKAT YEMİŞİ, MARİFET SUYU İLE YETİŞİR.”

Söylemek güzeldir söylenmemişi,
Gönüldedir ol hakikat yemişi.
Elbet yemiş olgunlaşmayı ister,
Marifet suyundan bekle bu işi.

**“İNSANOĞLU’NUN EN BÜYÜK DÜŞMANLARI :
YALANCILIK, BOĞAZINA DÜŞKÜNLÜK, MAL VE
MEVKİ HIRSI, KOYU GIYBET, EDEPSİZLİK,
HİYANET VE HAKK’I İNKÂRDIR.”**

İnsanın düşmanları dost bak nedir?
ilki, hâşâ Hakk’ı inkâr etmedir.
Hırs, kötü giybet, yalanla, pisboğaz
Olmadır, bunlar değil elbette az.
Hem edepsizlik, hiyanet, mülk ve mal
Hırsıdır... Bunlar değil elbet helâl.

“ÇALIŞAN İNSAN KÖTÜLÜK DÜŞÜNMEZ.”

Kul deneyim kazanır yaşamakla,
Çalışan insan bütünleşir Hak’la.
Hak yolunda, Hakkı düstur edenin,
Bir kötülük yapması gelmez akla.

“EN BÜYÜK İBADET, TOPLUMA HİZMET ETMEKTİR.”

Doğmasından bir kulun tâ haşre dek,
Daima toplum için hizmet gerek.
Hak katında en güzel gayret budur;
Bir ibadettir bu hal, tekmil yürek.

“İNSANIN TANRI İLE BÜTÜNLEŞMESİNİN YOLU, İÇ ZENGİNLİĞİ SAĞLAMASIDIR. VE BUNUN YOLU DA ERDEMLİ OLMASIDIR.”

Hak'ladır bir insanın enginliği,
Bir visalle başlar iç zenginliği.
Hakka vuslattır kulun tekmil demi,
Kul için kâfi nedendir erdemi.

“İNSANA SAYGI TANRIYA SAYGIDIR.”

Aksi vakîyse eğer tüm kaygıdır,
Hakk’a saygı, kul için de saygıdır.
Dil ifade etmeğe bulmaz mecal
Sevgi, hürmet gönlümüzde yaygıdır.

“TANRIYA KORKU İLE DEĞİL, SEVGİ İLE VARILIR.”

Zülcelâle yaklaşır gayret eden,
Kaybeder Allah’a şüpheyile giden.
Tövbe, istiğrafla ilkin et niyaz,
Yol çıkar Allah’a her an sevgiden.

“BİR TOPLUMUN KÜLTÜR DÜZEYİ SANATLA ÖLÇÜLÜR.”

Durma kültür burcuna sür, sür atı!
Gelmez elbet topluma san’at, katı.
Bir mihenktir, san’atı kalbinde bil,
Yükselir toplum, severse san’atı.

“İNSAN YÜREĞİ İLE, KAFASI İLE KENDİNİ HALKA VE İNSANLIĞA ADAMIŞ İNSANDIR.”

Yol açar akılla insan halkına,
Aynı yolda gayreti sen de sına!
Her çalışkan insana gayret gerek,
Bilgisiyle cümle âlem kalkına!

**“İNSAN MADDÎ DEĞERLER ÜSTÜNDE,
MANEVÎ DEĞERLER DÜNYASINDA
YÜKSELEBİLEN İNSANDIR.”**

Kim ki mutlu olmayı ister meğer,
Gayedir insan için maddî değer.
Gün olur kim fayda ummaz maddeden,
Kârı artar, manevî olsa eğer.

“BİLİM BEŞİKTE BAŞLAR MEZARDA BİTER.”

En güzel yoldur ilim, herkes bula,
Cümle dertlerden, hüzünden kurtula!
Olmaz, elbet ilme başlangıç ve son,
Tâ beşikten kabre dek şart, her kula..

“AHLÂK DAHA ÇOK YAŞANAN MUTLULUKTUR.”

Can ki bir anlık soluktur, daima,
Hakka sonsuz yolculuktur, daima.
Her zaman ahlâklı olmak bir hüner,
Bir yaşanmış mutluluktur daima.

“ŞAN VE ŞÖHRET, İNSANLIĞA HİZMET ETMEK DEMEKTİR.”

Yardım et, yardımcı ol her insana,
Cümle âlem imrenip baksın sana.
Şan ve şöhret, bir ilâhî sevgidir
Var-oluştur mutluluk deęsin cana.

“TANRI EN YÜCE BİÇİMDE İMANDA TECELLİ ETMİŞTİR.”

Rahmetiyle Tanrı’mız her yandadır.
Şahdamardır söz misal her candadır.
Bir seziştir, bir duyustur öyle kim,
Bir tecellidir kadim imandadır.

“İNSAN TANRI’NIN EN YÜCE GÖRÜNTÜSÜ VE BELİRTİSİDİR.”

İnsanoğlu Tanrı’nın bir mâhıdır.
Muhteşemdir, kâinatın şâhıdır.
Bir seziştir Hak Tealâ lâ-mekân,
Tanrı’nın insan, tecelligâhıdır.

“NİYE.”

Sevgi varken bitmeyen nefret niçin?
Yol barışken insana şiddet niçin?
Yok deyip kardeşliğe hiddet niçin?
Yol açıkken dostluğa, kardeşliğe
Hırs, didişmek çıkmaz aklından niye?
Hoşgörü, can meyvesi özgürlüğün,
Sırf didişmek uğruna doğmaz ki gün.
Hak, hukuk varken bu tutsaklık boşa,
Sevmemek özgürlüğü, gitmez hoş.

**“GÖZÜ İLERDE, GÖNLÜ GERİDE
OLAN YOLA GİDEMEZ.”**

Gönül geride olsa, göz ilerde,
Tekmil yollar olur insana perde.
Niyet etse de bir yere gidemez,
Sus-pus kalır daima aynı yerde.

“ARA BUL.”

Hayat bir sonsuz okul,
İmtihandadır her kul.
Yaratanın aşkıyla
Gerçeği, dost, ara bul!

“İNCİSEN DE İNCİTME.”

Fazla hızlanıp yitme,
Öfkeden yana gitme!
Bu yol gönül yoludur,
İncinsen de incitme!

“HİÇ BİR MİLLETİ VE İNSANI AYIPLAMAYINIZ.”

Her an, sen sen ol ama,
Hiddete olma yama.
Ne bir toplumu, ne de
İnsanı ayıplama!

“KADINLARI OKUTUN.”

Hatırda iyi tutun,
Tembelliği, unutun!
Asla ihmal etmeyin
Kadınları okutun.

“İNSANIN CEMALİ SÖZÜNÜN GÜZELLİĞİDİR.”

Her sözün güzel olsun,
Dost, yüzün güzel olsun
Kalma hep gecelerde,
Gündüzün güzel olsun.

“İLİMDEN GİDİLMEYEN YOLUN SONU KARANLIKTIR.”

Hizmete kapı açsın, düşüneceğin konu,
Başarın gerçekleşsin, hemen elde et O’nu.
Yurduna, insanlığa hizmeti tek amaç bil,
Karanlıktır, ilimsiz gidilen yolun sonu.

SENDEN KURTUL SANA KAÇ

Hacı Bektaş Veli Yolunda

Gönölce düş bir yola,
Bir gönölce kapı aç!
Sen sen ol, verme mola,
Senden kurtul sana kaç!.

Bengi-baharla tanı,
Yapraktan ince canı!
Evvel zamanlar hani?
Başında bir nice taç?
Bunca bencillik n'ola?
N'olur duyma ihtiyaç,
Zaman kısa, yol uzun
İşkını duy sonsuzun,
Senden kurtul sana kaç!.

Durası zaman mıdır?
Tütesi duman mıdır?
Bul ki aradığını,
Bitsin orman yangını.
Bu tutuşan can mıdır?
Gün çekildi sulardan
Sofra hazır, kalma aç!
Uzak dur uğrulardan,
Senden kurtul sana kaç!.

Bu yalancı dünyada
Kimse kalası değil.
Alacası üzümün,
Nûru, iki gözümün.
Benliğe verme meyil,
Özlemi getir yâda,
Sevgi, en kutsal amaç,
Hak rızasınca eğil,
Senden kurtul sana kaç!.

Gönül isteşir sanma,
İki kaşık bulamaç.
Can gıdası kandedir,
Benim gönlüm andadır.
Kalma bir yolda kıraç
Sorma bu kar, tipi ne?
Sarıl Hakk'ın ipine
Senden kurtul sana kaç!.

Herkes gidici elbet,
Değil bunda kalıcı.
Yol sende, bende nöbet,
Hacı Bektaş yolunda,
Salkım salkım bir ağaç.
Nice buldun alıcı?
İşte Hak'kın huzuru,
Erinme, çevrene saç!
Gönlünü eyle, duru,
Senden kurtul sana kaç!..

Feyzi Halıcı

“ARTSIN EKŞİLMESİN.”

– Kadıncık Ana'ya –

Ulu Hak'tan esin,
Bereketli besin.
Artsın, eksilmesin,
Taşsın, dökülmesin.

ISBN : 975-95450-2-0